

31.08.2020

Asia/9

§ 485

V 7.10.2020, Valtuutettu Atte Harjanteen aloite viherkertoimen käytön edistämisestä kaavaprosessissa

HEL 2020-001931 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Atte Harjanne ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan viherkertoimen käytön edistämistä osana jo rakennettujen alueiden kaavaprosesseja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Kaupungilla on käytössään hyvät keinot vaikuttaa viherkertoimen toteutumiseen asemakaavamuutoksissa ja rakennuslupakäsittelyssä, mutta vaikutusmahdollisuudet jo rakennetuilla alueella ovat rajallisemmat. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, millä tavalla viherkertoimen käyttöä voitaisiin edellyttää, valvoa tai kannustaa muissa kuin rakennuslupaa edellyttävien hankkeiden yhteydessä. Viherkertoimen käyttöönotto rakennetuilla alueilla on lähtökohtaisesti mahdollista vain kaavamuuosten kautta.

Viherkertoimen käytöstä kerätään parhaillaan kokemuksia. Tähänastiset kokemukset ovat osoittaneet kehittämistarpeita erityisesti kaikkein tiiveimmillä alueilla, joilla viherkertoimen tavoitelukuun on vaikea pääs-

31.08.2020

Asia/9

tä. Alueellisen viherkertoimen hyötyjen kartoittamista sekä tavoitteiden määrittelyä ja kokemusten keräämistä jatketaan kaupungin eri palvelujen yhteistyönä.

Kaupunginhallitus toteaa, että käsitellessään aloitetta 12.5.2020 kaupunkiympäristölautakunta edellytti yksimielisesti tutkittavan mahdollisuutta ottaa viherkerroin ja hiilijalanjälki yhdeksi kilpailutuksen kriteeriksi tontinluovutuskilpailuissa. Lisäksi lautakunta edellytti, että tulokset alueellisen viherkertoimen kokeiluista tuodaan tiedoksi lautakuntaan.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitetut valtuutetun aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 37313
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Atte Harjanteen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 12.05.2020 § 267

HEL 2020-001931 T 00 00 03

Hankenumero 5264_186

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Viherkerroinmenetelmä on maankäytön suunnittelun ja pihasuunnittelijoiden tarpeisiin valmisteltu työkalu. Helsingin viherkerrointa kehitettiin osana EU-rahoitteista Ilmastokestävä kaupunki (ILKKA) -hanketta vuonna 2014. Menetelmää päivitettiin vuonna 2017 EU-rahoitteisessa iWater-hankkeessa. Uudessa versiossa hulevesien hallinta sai aikaisempaa suuremman painoarvon. Viherkerroinmenetelmiä oli kehitetty ja käytetty aiemmin muissa kaupungeissa, esimerkiksi Berliinissä ja Torontossa.

Viherkertoimen käyttö on myös yksi toimenpide Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa, jonka kaupunginhallitus on hyväksynyt 10.12.2018. Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöohjelman 2019–2021 yhtenä toimenpiteenä on liittää viherkerroin kaikkiin kaupungin omiin tilahankkeisiin osana elinkaariohjauksellisia. Kaupunkiympäristölautakunta on hyväksynyt ohjelman 29.1.2019.

Viherkerrointa hyödynnetään lähtökohtaisesti kaikkien uusien tonttien kaavoituksessa sekä uudisrakentamis- että täydennysrakentamiskohteissa koko kaupungin alueella. Asemakaavoissa käytetään sitovaa tonttikohtaista viherkerroinmääräystä. Viherkerroinmääräys on annettu esimerkiksi Oulunkylässä Maaherrantien 34–42:n asemakaavassa ja kantakaupungin täydennysrakentamisessa Töölöntullinkatu 6:n asemakaavassa. Koska laadittavien asemakaavojen tulee olla toteuttamiskelpoisia, selvitetään jo kaavaa valmisteltaessa, onko viherkertoimen tavoiteluku saavutettavissa jatkosuunnittelussa. Jos viherkertoimen käyttö ei ole mahdollista tai se johtaisi kokonaisuuden kannalta epätoivottuihin ratkaisuihin, käytetään viherkertoimen tavoitteiden edistämiseen muita yksilöityjä kaavamääräyksiä, joilla voidaan varmistaa riittävä ja toteuttamiskelpoinen viherrakenne. Tällaisia ovat esimerkiksi määräykset kattopuutarhoista, viherkatoista, istutettavista puista tai tontin säilytettävistä osista. Näitä täydentäviä kaavamääräyksiä on käytetty esimerkiksi Hernesaaren asemakaavassa, jonka lähtökohdat on ratkaistu ja valmistelu aloitettu ennen viherkertoimen käyttöönottoa, ja joka edustaa helsinkiläisittäinkin poikkeuksellisen tehokasta rakentamista. Tarvittaessa tällaisissa tapauksissa voidaan selvittää myös Helsingin tavoitelukua matalamman kaavakohtaisen tavoiteluvun käyttöä.

Rakennusvalvonta valvoo viherkertoimen käyttöä rakennuslupavaiheessa. Mikäli asemakaavassa edellytetään viherkertoimen käyttöä, tulee rakennuslupahakemukseen liittää viherkerrointyökalun tulokortti ja sen perustana toimiva pihasuunnitelma. Lähtökohtana on, että viherkertoimen käytöstä ei myönnetä poikkeamia.

31.08.2020

Asia/9

Kaupungilla on käytössään hyvät keinot vaikuttaa viherkertoimen toteutumiseen asemakaavamuutosten ja rakennuslupakäsittelyn kautta, mutta vaikutusmahdollisuudet jo rakennetuilla alueella ovat rajalliset. Viherkertoimen vaikuttavuuden tehostamiseksi voidaan jatkossa selvittää, olisiko käyttövelvoite kirjattavissa määräykseksi kaupungin rakennusjärjestykseen, jolloin ohjausta voitaisiin kohdistaa tietyille alueille tai koko kaupunkiin ilman asemakaavojen muuttamista. Tällä hetkellä ei ole kuitenkaan tiedossa millä tavalla viherkertoimen käyttämistä voitaisiin edellyttää, valvoa tai kannustaa muissa kuin rakennuslupaa edellyttävien hankkeiden yhteydessä. Viherkertoimen käyttöönotto rakennetuilla alueilla on lähtökohtaisesti mahdollista vain kaavamuutosten kautta.

Viherkertoimen käytöstä kerätään parhaillaan kokemuksia. Tähänastiset kokemukset ovat osoittaneet kehittämistarpeita erityisesti kaikkein tiiveimmillä alueilla, joilla viherkertoimen tavoitelukuun on vaikea päästä.

Tonttia laajemman viherrakenteen varmistamiseksi on kokeiltu alueellisen viherkertoimen käyttöä Kyläsaareissa

[Virtuaalivihreä-hankkeessa.](#)

Jatkossa sen käyttöä on tarkoitus kokeilla myös täydennysrakentamisessa esimerkiksi Malmin keskustassa. Alueellisen viherkertoimen hyötyjen kartoittamista sekä tavoitteiden määrittelyä ja kokemusten keräämistä jatketaan kaupungin eri palvelujen yhteistyönä. Viherkertoimesta on viestitty mm.

[Stadin ilmasto -verkkosivuilla](#)

ja työkalusta on julkaistu

[käyttöohje](#)

suunnittelijoita varten. Viestintää viherkertoimesta ja sen käytöstä saaduista kokemuksista on tarkoitus lisätä, esimerkiksi

[Stadin ilmastoteot -verkkosivuilla.](#)

Helsingin viherkerroinmenetelmää on sittemmin sovellettu myös useissa muissa Suomen kaupungeissa. Kaupunkiympäristön toimiala on valmis edelleen kehittämään viherkerroinmenetelmää ja sen soveltamista kokemusten perusteella.

Lautakunta esitti tutkittavan mahdollisuutta ottaa tontinluovutuskilpailuissa viherkerroin +hiilijalanjälki yhdeksi kilpailutuksen kriteeriksi.

31.08.2020

Asia/9

Lisäksi lautakunta ehdottaa, että alueellisen viherkertoimen tulokset tuodaan tiedoksi lautakuntaan. Alueellisen viherkertoimen avulla voidaan tutkia, onko kyseinen alue saavuttanut viherympäristötavoitteen-
sa.

Käsittely

12.05.2020 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anni Sinnemäki: Lautakunta esitti tutkittavan mahdollisuutta ottaa ton-
tinluovutuskilpailuissa viherkerroin +hiilijalanjälki yhdeksi kilpailutuksen
kriteeriksi.

Lisäksi lautakunta ehdottaa, että alueellisen viherkertoimen tulokset tuodaan tiedoksi lautakuntaan. Alueellisen viherkertoimen avulla voi-
daan tutkia, onko kyseinen alue saavuttanut viherympäristötavoitteen-
sa.

Kannattaja: Tuomas Rantanen

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Anni Sin-
nemäen vastaehdotuksen.

05.05.2020 Pöydälle

28.04.2020 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Hanna Ikonen, suunnittelija, puhelin: 310 64796
hanna.ikonen(a)hel.fi
Susa Eräranta, tiimipäällikkö, puhelin: 310 32057
susa.eraranta(a)hel.fi
Jouni Heinänen, tiimipäällikkö, puhelin: 310 37257
jouni.heinanen(a)hel.fi